

EDINOST

Glasiló slovenskega političnega društva za Primorsko.

«V edinosti je moč».

„EDINOST“ izhaja vsako sredo; cena za vse leto je 4 gld. 40 kr., za polu leta 2 gld. 30 kr., za četrt leta 1 gld. 20 kr. — Za oznanila, kakor tudi za poslanice se plačuje za navadno četiristopno vrsto: 12 kr. če se tiska 1 krat, 10, če se tiska 2 krat, 8 če se tiska 3 krat. Za večje črke po prostoru Pri večkratnem tiskanju je cena v primeri manjša.

Naročnina in vse drugo naj se pošilja upravnistvu (Via delle poste, Casa Hirschel, N. 10 A. I. piano) — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Posamezne številke se dobivajo po 10 kr. v raznih trafikah po mestu.

Na znanje.

Ta številka je za en dan zakesnela. Prejšnji tiskar g. Hvala nam je nanagroma odpovedal, rekoč, da nema črk, ker je dobil v tisk „Triester Tagblatt“. Treba je bilo nam tedaj poiskati druge tiskarnice in od tod zakesnitev.

POLITIČNO DRUŠTVO „EDINOST“

V saboto, dne 18. t. m. bode odborova seja, h kateri se uljudno vabijo vsi odborniki in namestniki.

DNEVNI RED:

1. Posvetovanje in sklep zaradi društvene lista;
2. Posvetovanje in sklep zaradi rednega običnega zbora.

H krati bode imelo svoj letni redni zbor tudi igralno društvo, vsled česar se vabijo vsi udje tega društva, naj pridejo gotovo, ker bode društveni denarničar poročel o stanju premoženja in se bode volil nov odbor za oskrbovanje društvene premoženja.

Zborovalo se bode v tržaški čitalnici. — Seja odbora „Edinosti“ začne se točno ob 1 uri popoldne, zborovanje igralnega društva pa ob 2 uri popoldne.

Odbor igralnega društva. Odbor „Edinosti“.

Konservativnih Nemcev shod v Lincu.

II.

Ko bodo zgodovinske popisovalci ustavnega življenja razvijanje v Avstriji, ne bodo se mogli ogniti linskega shoda, da ne bi mu pripoznali velike važnosti. — Mi smo nže zadnjič poudarjali pomembo tega dneva ter priobčili na tem shodu skleneno resolucijo. Naj danes podamo še nekoliko črtic iz znamenitega govora kneza Alojzija Lichtensteina. Govornik je mej drugim rekel:

Liberalna stranka trobi v svet, da je ona edino poklicana zastopnica nemškega ljudstva v Avstriji; ona ljudstvu pravi, da je v nevarnosti in da ga izdajamo mi konservativci. Mi konservativci pa slovesno pred vsem svetom izrekamo, da smo ljudstvu zvesto udani, da ga iz vsega srca ljubimo i nikoli ne zapustimo, izjavljamo tudi, da ljudstvu nobena nevarnost ne preti.

Liberalna stranka nikoli ni bila resnična, ona vedno barvo menja, zato pa tudi ni mogla i ni hotela ustava oživotvoriti. Ona je izigrala svojo igro ter je zdaj na konci svojih zvijač. Ona trobenta v svet: Nemštvo je v nevarnosti, da bi se s tem zopet prikupila ljudstvu, katerega zaupanje je zapravila. Ni res, da je Nemštvo v nevarnosti, sveta naša dolžnost je, javno izreči, da je to le sleparija, da bi se nemško ljudstvo razburilo, obrekovanje je, da bi se mej našim ljudstvom zasejalo nezaupanje do najboljših prijateljev.

Nemštvo prav nič ne trpi, če se zahteva, da morajo znati uradniki dva jezika, katera se v deželi govorita. Če preti nemškemu ljudstvu od kod nevarnost, preti mu le od liberalcev, ker liberalci so kmetovo vest vzemirili, njegova posestva zmolzi, na premoženji ga oškodovali, v gmotni prid kmetu oni nikoli niso znali i hoteli delati; v vsrkem, najvažnišem prasanji srca pa se je ta stranka za vedno ločila od ljudstva, ker je zvestoudano veri in cerkvi. Kako bi govorila ta stranka v imenu kmetkega nemškega ljudstva, ker se le v nekaterih mestih, i še tam v zelo tesnih krogih domačo čuti, na kmetih pa

Kedor v nemške Avstriji ne čuti s kmetom i se nanj ne naslanja, ta ne zastopa nemškega ljudstva. Oni, ki kmeta po strani gledajo, prebito malo imajo z njim opravila. Taka stranka tedaj nema pravice, braniti nemškega ljudstva v Avstriji.

V zmernosti, zatajevanju, v pravici je edino poročstvo, da more Avstrija po pravem potu hoditi. Mi se moramo odklenoti avtonomistiških načel, nobenih predprav, nobenega gospodstva si ne smemo prisvajati. *Mi moramo izreči, da hočemo z Slovani v miru kakor bratje živeti pod vladarjevim očetnim težtom. Kadar si pridobimo zaupanje pri Slovanih, takrat se bode v najlepšem čestu razvijala avstrijska misel, katera je pri njih tako globoke koronine pognala, in zorel bode najkrasnejši sad.*

Mi Nemci neizgubimo nič, ako se bomo dostojno vedli, mi se ne ponižamo, ampak povišavali se bomo po ljubezni drugih avstrijskih narodov. Varujmo se napak, katere so liberalno stranko podrla; ona si ni pridobila ljubezni mej nemškim ljudstvom, i Slovanom je hotela s ponemčevanjem gospodovati.

Ona je zavrgla prvo načelo zdrave politike, ki pravi, da se mora sovražnik uničiti, ali se treba z njim pobogati, nikoli pa se ne sme dražiti. Ona je Slovane tako dolgo žalila ter jim škodo delala, da so se največji radikali za vselej od nje obrnoli. *Mi konservativni Nemci smo Slovanom odkritosrčno in pošteno roko v spravo podali in oni so jo prijazno sprejeli. Mi smo vedeli, da smo to storili Avstriji v blagost in po čistej volji nemških naših volilcev.*

Dopisi.

Iz goriške škofije, 3. decembra.

(Koliko se pri nas zdaj slovensko vraduje, in koliko bi se še smelo.) — Dopis v „Edinosti“ št. 47. od 24. novembra t. l. ni daje povod, da primem tudi jaz za pero, in nekaj pojasnil podam, da svet izve, kako se v tem oziru vede naša po večini rodo- in enakopravnost ljubega duhovščina v goriški višji škofiji. Upam trditi, da v slovenskem vradovanju daje od leta do leta prav naša goriška slovenska duhovščina drugej v sosednih škofijah lep izgled; kajti če dalje bolj prodira slovenščina skoz stari „slendrian“ nemščino, zlasti se te mlajša duhovščina po sedajni možnosti ogiba, kjer le more in sme. Slovenski uradniški spisi grede na prečast. višje vladništvo, kakor na vis. vladu bolj in bolj pogostoma, če tudi se zadeva o tem le na mrzle višje, tako duhovske kakor civilne vladne kroga, vladno le v „precartani“ nemščini, ki je z ozirom na 19. §. temeljnih drž. postav za nas zdaj v istini prava — neumnščina in „nonsens“! — Uže več let sem pa izdelujejo mnogi mlajši in še celo nekteri med starejšimi duhovniki cerkvene račune le v slovenščini, ker se pri bivši Mailingovi, zdaj Hilarijanski delniški tiskarni dobivajo nemški, italijanski in slovenski obrazci in tiskanice. Ti bi menda utegnoli rabiti tudi v tržaški in drugih slovenskih škofijah, ker so s tem, da jih je goriško prečast. višje vladništvo vselej sprejemalo, toliko kakor potrjeni. S žalostjo pa se mora priobčiti, da je videti, da naše škofijstvo nerado gleda in le nekam primorano po slovenskih obrazcih izdelane račune, ker še par besed, s kterimi se pregledani računni potrjujejo, ne priloži v slovenščini *) Laški duhovščini pa potrjuje in dopisuje brez pridržka vse le v laščini, če prav so dotični gospodje Slovenci

*) To izjavam tudi se iz tega, ker je nedavno slovenski spis, ki je imel biti poslan na vis. namestništvo v Trst, dotičnemu nazaj poslalo z opazko, naj ga prevede v nemščino. Pis.

in dovolj zmožni materinščine. Sicer pa v drugih neobhodno potrebnih zadevah je prav, da se zaradi morebitnih zmešnjav v duhovskem vradu in med duhovniki drugih narodnosti rabi latinščina kot posredovalni jezik, ker jo morajo vsi katoliški duhovniki in drugi strokovnjaki umeti, kajti vseh jezikov se ne morejo vsi učiti, enega pa lahko, prav tako imajo tudi diplomati v mednarodnem občenju, od Ludovika XIV. francoskega kralja v rabi navadno francosščino. Drugače pa ravnamo se v javni rabi po običejih drugih narodov. Največ smo sami krivi, da se slovenščina v javnem življenju še premalo spuštuje. Zato se mi dozdeva, da bi se potrebovalo še posebne postave, po kteri bi se morala materinščina vsaj stopnjena vpeljevati v vse šole in javne urade. Pa dozdeva se mi tudi, da kadar v slovenščini za eno stopinjo naprej stopimo, umaknemo se na drugi strani pa za tri ali še več nazaj. Kajti s žalostjo mora napolniti vsacega enakopravnost ljubega rodoljuba, kar piše predzadnja štev. „Soča“ od 19. novembra t. l. v dopisu „S Krasa“! Se li mar more otrok nemškega jezika kar tako lahko v par letih toliko naučiti, da bi se moglo reči, da je bil čas učenja nemškega jezika vestno obrnen? Jaz sam, ki sem svoje dni v nemško „mučelnico“ skoz 4 leta hodil v J., (tam nekje na Kranjskem) — kteri kraj se zdaj zlo zaradi nedavno zidanega predragoga šolskega poslopja in ponemčevanja slovi, — vem, kako neumljeno so nam gg. učitelji te presnete nemške besede v glavo in še

je stala nemščina, če tudi sem bil navadno med prvimi učenci in odličnjaki ali „Vorzüglern“, kakor se je tedaj govorilo. Ako se bodo kraški otroci z nemščino ubivali, — kar je pač žalostno za učitelja, če ima količkaj narodnega duha, — potem se pravi to Bogu čas krasti, potem se bo godilo, kakor meni, ki po 4 letih solanja sem se navadil le brati in pisati, pa nekaj molitev in besed na pamet, po načinu kakor se navadi tudi papiga govoriti, brez kakega praktičnega vspeha. Vsak pravi pedagog mora uže vsled pedagogičnih pravil tako potujčevanje zlasti v ljudskih šolah zavreči. Jeli res kaj takega pod Taafjevimi ministerstvom mogoče? Kje so bili dotični gospodje slovenske krvi, ko se je obravnavalo v seji deželnega šolskega sveta o vpeljevanju nemščine v nekatere ljudske šole na Krasu? Mar je ti tudi pregovor resničen: „honores mutant mores“, t. j. čast spreminja vedenje? Pač bi se smelo klicati z Jugurtom: „O podkupljivo mesto, ti pogineš, da se le najde kupec.“ Z ozirom na zidanje Slovenije pa bi morali reči, da se nikdar ne vzdigne, dokler bodo nad nami tuji in domači renegatje gospodarili; a ti kmet

Podlistek.

Popotne črtice.

Spisal Töre Poldetov.

(Dalje.)

Ker sem uže v Planini, ne morem si kaj, da ne bi omenil dogodbe, ki se je godila tam pred blizu 50 ali 60 leti in katero mi je zapisal nek g. P., zdaj v Trstu. — Oče tega gospoda je baje bil v Planini, ko se je godila ta stvar, katero omenjeni gospod popisuje blizu tako-le:

„Marsikrat uže sem slišal imenovati sedanje čase, čase sleparstva in zvijač, ko da bi se bile v prejšnjih časih godile le poštene reči, da nij bilo temu tako, to dokazuje ta le resnična dogodba:

Bilo je še v tistih časih, ko se je razlegal še voznikov bič in postiljonski rog po glavni cesti iz Trsta na Dunaj. — Nekega večera prve dni novembra pripelje nek postiljion iz Postojne prazen nazaj vračajoč se neko priletno ženico v Planino, v staro, obnošeno črno krilo oblečeno, po njenem izreku nuno, katera je pravila, da se vrača iz Rima, kder je molila na grobu sv. Petra in poljubila pantofelj sv. očetu. — Delala se je močno bolno in je prosila postiljiona, naj jo pelje v najboljšo gostilno.

K njeni sreči nij bila gostilna „k črnemu orlu“, kakor navadno, napolnjena z Angleži, katere je gostilničar zaradi njihove potrošljivosti imel najraje; k ljubmu temu pa se je gostilničar začetkom branil sprejeti to čudno nuno pod svojo streho, temnelo je njegovo lice in komu nij znano, da so bili kranjski gostilničarji prav na kratko navezani, gotovo bi jej bil ena vrata dalje pokazal, ako bi ga ne bila ona z gladko govoricco (govorila je nemško, poljsko in nekoliko francoski) in enerzijo tako presunila, da se je kar omehal in jej na vse zadnje odkazal najboljše sobo ter jej dajal upanje, da bode strežena z vso pazljivostjo. Potovalka po par dnéh razodene, da se ji bliža smrt, zato bi pa rada, da le mogoče odložila svetovno breme, katero je močno teži. — Po dogovoru z gostilničarjem, pošlje zadnji po duhovnika; a ne, kakor je ona trdila, zaradi tega, da se spravi z Bogom, ker ona kot nuna je z Bogom vedno spravljena, — a najbolj zaradi tega, da bi njeni veliki 2 grajščini u Belgiji, vredni blizu 600,000 gld. pred smrtjo po lastni volji vrednim ljudem zapustila, ker rodnih dedičev nema. — Gostilničar in vsa njegova družina so bili po taki govoricci elektrizirani, in akoprem gostilničar svoji družini naloži strogo molčanje, ker si je želel, da velika dedščina po večini ostane njemu, pri vsem tem ženski jeziki nijso mogli molčati in le prohitro so se odvezali ter poplavalili vso Planino in celo druge bližnje kraje. — Nuna je počivala odsihmal na pernatih postelji in vse, kar je le bolj

moglo, streglo je bolnici; vse kar je bilo do-brega in dragega, nosili so ji v sobo.

Pride gospod župnik, katerega nuna sprejme jako spoštljivo in udano; po kratkem pogovoru, pa mu razodene, da hoče narediti z njegovo pomočjo oporoko, v kateri namen naj bi ji naznanil najvrednejše osebe v vasi, da jim kaj zapusti. — Župnik jo previdi pred vsem sv. Sakramenti in po tem začne razgovor o testamentu. — Da se dela testament bogate nune, ta vest se hitro razširi in vse, kar je le moglo, privrè v gostilno k „črnemu orlu“. Testament se je delal pri zaprtih durih, v sobi je bilo, razeu župnika, še 5 prič najodličnejših Planincev, mej njimi poštmojster, župan, podžupan i. t. d. A v kuhinji nastala je mej tem časom skoro rabuka; slišali so se glasovi: „Zakaj bi le tem vse zapustila“, „to je sleparija“ i. t. d. Trije tudi odlični planinski gospodje, ki nijso mogli v sobo, zlezli so celo v veliko lončeno peč, kakoršne se nahajajo na deželi, da se v njih kruh peče.

Ko so ti trije slišali, da je nuna pred vsem izrekla 50,000 gld. za cerkev, nastane v peči velik nemir in tudi v sobi — splešna opozicija; oni v peči so začeli z nožmi vrtati v špranjah peči, dokler so si napravili luknjice, skoz katere so lahko videli v sobo; ti so začeli zdaj iz peči protestovati, češ, da cerkev je uže tako bogata in da če uže nij drngače, naj cerkev dobi 20,000, g. fajmošter pa gld. 30,000. Morate si misliti, da se je nuna in vsi oni, ki so

bili v sobi, prestrašili, ko so slišali ta protest iz peči; s konca so mislili, da je to glas vpijočega v puščavi, a po glasu so pričè v sobi vendar spoznale svoje „kumparete“ in sorodnike. Po kratkem razgovoru onih v peči z onimi v sobi obvelja predlog, da cerkev dobi le 20,000 gld., g. fajmošter pa 30,000 gld.

Zdaj pridejo na vrsto drug za drugim omenjeni svedoki oporoke: gostilničarju zapusti nuna 70,000 gld. in ostalim štirim vsakemu po 50,000 gld.; izven peči pa se začuje zdaj godrnjanje in milo stokanje, posebno pa se je odlikoval g. Jakop Skočir sè svojim močnim basom: „Jaz sem ubog, na nič prišli špediter in mlinar, pa trpim zdaj skoro lakoto“, sopot drugi kriči v sobo: „Za Božjo voljo „sveta žena“ usmilite se bolj potrebnih, saj oni notri pri Vas so sami bogatini in vse dni život redè in pasejo.“ — Kar naglo zajoe skoz luknjo vratne ključavnice tudi g. Tomašič in se oglasi: „Mistoljiva, o meni Vam nočejo moji lažnjivi prijatelji nič povedati, da sem vse svoje izdal za odgojo svojih 5 še nedoraslih otrok, katere moram še vedno rediti.“

Mej tem ko ti kriče tako v sobo, nastane v kuhinji skoraj tepež: „Zakaj pa jaz nič? — oni pojedèi notri hočejo vse sami imeti“, — „jaz čem tudi v sobo“, — taki in enaki glasovi so se slišali mej občinim suvanjem. — Nuna, ki sliši vse to, skoro se prestraši; oni notri pri njej jo tolakajo in mirè, h koncu se nuna odreže rekoč, da hoče po mogočosti vsem pomagati in

plačuj učitelje in za vse državne potrebe, ter pusti si na hrbtu tudi drva žalostno sekati! Ni čuda, da je Vaša tetka „Triester Zeitung“ od 23. novembra t. l. št. 269, vesel krik o tem pomenevanju po Izraelu zagnala. Pa narod si to dobro zapamti.

Slovenski Jeremija.

Iz Ljubljane, na sv. Barbare dan.

Tedaj tudi Ljubljančanje smo brez vsake posebne nesreče prebili slavnostni banket, kate-rega so na čast bivšemu cesarju Jožefu II. te dni v ljubljanski kazini napravili naši nemškutarji, ali — kakor se zdaj rajši zmirajo — nemški Kranjci. Vsa slavnost to se ve da ni bila nič drugega, nego nemškutarska in nazovi liberalna demonstracija zoper sedanjo vlado. Zategadelj se je tudi predsednik Winkler ni udeležil, dasiravno so ga čez mero nesramni osnovatelji k njej vabili; general Todorović je prepovedal častnikom hoditi k banketu in celo polkovnik tukaj bivajočega madjarskega polka št. 26, ni dovolil polkovneje godbi gosti in trobiti nemško-kranjskim zabavljačem. To pa ni zadrževalo naše birokratije, da bi tudi ta ne bila pritrjevala na ves glas vladi nasprotujočej demonstraciji. Kajti banketa se je udeleževala malo ne vsa c. kr. deželna vlada s svojimi svetovalci, potem načelniki mnogih drugih c. kr. uradov in c. kr. šol. Bili so pri njem namreč navzočni g. c. kr. dvorni svetnik Schöppel, gg. c. kr. vladna svetnika Fladung in dr. Stöckl, g. c. kr. deželni šolski nadzornik Pirker in g. cesarski svetnik Loger; dalje g. c. kr. finančni prokurator Kaltenegger in g. finančni nadsvetnik Dimitz; gg. dež. sod. svetnika Zhuber in Sajiz, g. realni vodja dr. Mihalz in nemško (torej „boljšo“) polovico svojega učiteljskega zbora; g. gimnazijalni vodja Smolej pač ni prišel, a zato je prof. Heinrich pl. Schweineland pripeljal dolgo vrsto nemških „jugendbilderjev“ na tukajšnje c. kr. gimnaziji: poleg teh bili so navzočni tudi nekateri c. kr. šolmaštri „minorum gentium“ n. pr. prof. Gariboldi in vadniški učitelj Sima, kateri je bil ta večer tako navdušen, da je ob mizo udaril ter plačal eno celo malo steklenico kleimnoscheggovega šampanjca. Tudi nižjih uradnikov je bilo nekoliko videti, ne toliko da bi demonstrirali, ampak da bi svojim šefom pokazali svojo „dobro voljo in lojalno udanost“ — anf alle Fälle! Kajti naši nižji uradniki, ki so večinoma narodni — v svojem sreću, nemajo še nobenega zaupanja v sedanjo vladno sistemo, ker vidijo, kako je njih načelnikom dovoljeno rogoviliti zoper c. kr. vlado, in kako se najhujši nemškutarski uradniški agitatorji odključujejo s častnimi naslovi in dobrimi službami. Zatorej se ogibajo se znanj narodnih društev ter delajo to, kar jim ukazuje vladi nasprotni načelniki. — Zabavljanje na c. kr. vlado, na Slovane in „farje“ in slavospev nemškemu jeziku in nemškej kulturi prevzeli so ta večer g. Dežman, g. dr. Kaltenegger, g. Gariboldi, g. dr. Schaffer. Tudi znani kričar dr. Schrey je hotel nekaj zabavljati, toda znano je, da ta slavni ljubljanski Demosten ne more govoriti, če se svojega spisanega govora na pamet ne nauči. Začel je tedaj z velikim patosom svojo filipiko zoper tirolske in slovanske mračnjake govoriti, pardon! — ječati, kajti kakor bi trenil, zapusti ga spomin, da je moral omolkniti. Vsi poslušalci so mu močno poskalski, menda zato, da jim ga ni bilo treba dalje poslušati. Ta večer sem spoznal tudi novo govorniško moč v krogu ljubljanskih nemških Kranjcev, to vam povem, pravega Dantona. G. prof. Zehc namreč (kaj ne,

malo nerodno ime?) grmel je tako neusmiljeno v pravem berchensfeldskem dijalektu na „Finsterlinge, Kömlinge, schwarze Čohen“ ter s tako povzdignenim glasom je zahteval „die freie Schule im freien Staate“, da sem nehoté vzdihol: Oh škoda, da nismo nobenega narodnega deželnega šolskega nadzornika več, da bi tudi temu Lerchenfeldcu, kakor nekdanj g. Solar prof. Heinrichu pl. Schweinelandu pomagal — do zlatega križca za — šolske zasluge. Sploh je pa kazala vsa demonstracija od konca do kraja, kako „strašno“ so tlačeni sedaj v Avstriji Nemci in posebno še pri nas „nemški“ Kranjci. Ko sem okolo polnoči s teško glavo (pomislite, tako povodenj praznih fraz prebiti, ni mala stvar!) slovo jemal od izbornega društva, ozrl sem se še enkrat po zmagonosnih kričavih junakih te najnovejše nemškutarske demonstracije in videl sem, da med njimi sedi najmanj sto mož, ki pred svoj naslov postavljajo pomenljivi dve erki k. k. —

Zloglasna „Liedertafel“ je te dni spet pokazala svoj pravi obraz. Znano je, da po svojih pravilih bi morala gojiti tudi slovensko petje in do sedaj je pri vsakem koncertu za „vado“ v program poleg mnogih nemških postavila tudi eno ali dve slovenski pesmi. Za drevi je pa napovedala koncert s samo nemškimi pesmimi. In to je prav! Kaj bi se skrivali pod prozorno krinko. Saj se poznamo! Samo to se nam čudno zdi, da uradna „Laibacherica“, kakor nalašč neprenehoma prinaša novice o tem vsem narodnjakom čez mero zopernem društvu, a za narodne veselice, če imajo tudi dobrodelen namen, nema prijazne besede, ali jih pa tako opisuje, da se graja med vrstami bere. Prav tako je tudi njen feuilleton na tak način ureduvan, da se človeku zdi, kakor da bi bral kakšen berlinski list, a ne časopisa, ki izhaja v kranjskeje stolici ter se plačuje za ružičastimi troški slovenskega kmeta. Po mojej pustej pameti bi moral uradni list kranjske dežele, tudi če izhaja v nemškem jeziku, z enako nepristranostjo poročati o napredku in delovanju vseh slovenskih literarnih in občekristnih društev, kakor to vestno in točno poroča o nemških društvih in sploh ne bi smel nobenega razloška delati o tem, kaj je nemškega in kaj slovenskega, dovolj, da je kranjsko in da se doma dogaja. Pa kaj hočete, sovraštvo g. polurednika Suppantsehitscha do slovenstva je tako smešno, da nikdar nobene novice, pa naj je še tako zanimiva, ne vzame iz „Slovenca“, „Novic“ ali „Slov. Naroda“, nego čaka, da jo ljubljanski dopisniki iz slovenskih listov ponemčeno teso v nemške novine in potem čez cel dolg teden v „Laibacherici“ prišepa z njo na dan g. Suppantsehitsch ter jo spremi z duhovito opazko: „Der „Presse“ (ali der „Triester Zeitung“) schreibt man aus Laibach...“ Cas bi uže bil, da bi tudi „drugi“ polovici njegovoga slavofobnega ureduvanja — dali slovo!

Z ljubljanskega močvirja, 26. novembra.

Naznani, draga „Edinost“, primorskemu svetu in skalnatemu Krasu težave, koje mora prenašati letos vsled premožnega dežja tu naseljeni močvirce, kateremu se vedno obeča boljša bodočnost, da se bo videlo, kako se izpolnjuje to, kar so nekateri uže davno prorokovali, da postane močvirje še kranjski „Banat“! —

Mnogo mnogo se je pisalo uže in bralo o tem res vsega usmiljenega vrednem močvirju — osobito močvircu. — Leto in leto so minola, kar se mu pomaga iz nemile osode — iz vode, toda le z črnilom na papirji! Kdaj vendar pride rešenja dan — kdaj postane vendar obečanje meso in kri, kdaj se vendar začne kaj z naloženim kapitalom delati družega, a ne le pisariti pri zeleni mizi — kdaj vendar se spolni zgoraj omenjeno prorokovanje? — Za Boga, dan za dnem — leto za letom mineva ubogemu močvircu za uže naložene denarje, a pomoči ni in je ni!

Marsikdo ima še dobro v spominu, ko mu je bila edina kravica v hlevu zarubljena — in ako nij plačal, tudi prodana za močvirski zaklad! In to uže pred 12 leti!! O bore kmet, da te gospoda sili po tacem potu svoje za gospodarstvo potrebne, krvavo zaslužene denarje skup spravljati, da jih potem na male obresti naklada! — a skrbi pa nič ne, da se denar v to porabi, za kar je bil namenjen — da se vodi napravi odtok!

Tri leta uže imamo močvirski odbor, od katerega smo se ob času volitve nadejali, da nas otme našega v resnici žalostnega stanja, ter nam po sili vzete denarje v naš prid obrne!

No, mislili smo si takrat, če plačamo uže to, naj bo: ko se odpelje voda, potem bomo vsaj toliko pridelovali, da bomo mogli živeti in davke plačevati.

Ali varali smo se! Ne da bi se bil s tem denarjem storil po cesarskem (Gruberjevem) grabnu večji prostor vodi, kateri bi res koristoval vsem onim, kateri so vplačevali, ampak zapravilo se je pri ne imena vrednem „Cornoecu“ mnogo denarja!

Rekel sem ne imena vrednem, in to je istina; kajti uže na presto oko se vidi, da so strokovnjaki naredili načrt in tudi kopali čez skalnato visočino do 3 sežnje! A nivel je pokazal le 6“ manj od 4 sežnjevisočine pri Goricah!

To je dobro premisljena, za blagostanje močvirca uneta skrb strokovnjakov, in še to, da

bi tudi prav bilo, koristilo ne bi se desetini vplačevalcev! Se li ne pravi to, denarje zapravljati? Sedaj ob veliki vodi, ki je vendar od narave ustvarjen inženir — naj bi se prepričali oni gospodje, ki imajo ključ od blagajnice, v kateroje je na škodo ubozega kmeta zaprt denar, ter odprli blagajnico onim na pomoč, ki so jo napolnili, ne pa gospodom ptujcem. Zakaj bi se ptujcem več verovalo od domačinov in se dobro plačevali? So li nam ti kaj novega prinesli, povedali ali storili? — Ni li kar so oni svetovali, vse uže od davnih časov znano?

Kdo li more z našega močvirja dobiti vodi odtok drugod, nego ga kaže narava? Le ponizati, razširiti treba tega, ne pa zasipati, ožiti in celo jeziti, kakor se je to godilo doslej! Pred mnogimi leti je bil jez pod Ljubljano zelo drag, za 35.000 gl. odkupljen ter porušen, a pred malo leti na novo postavljen! Vsak je dobro vedel, da ta jez mnogo škoduje — poklicani strokovnjaki so to tudi pripoznali. A storilo se nič ni, ampak odlašala se na ljubo podvzetniku onega jeza, a na veliko škodo močvircu in njega blagostanju!

Čemu je nova močvirska postava, ako se le toliko izpolnjuje, da če kateri za zboljšanje močvirja uneti močvirce kak plevel i. t. d. zažge, da njega takoj beriška oblast naznani sl. c. kr. okr. glavarstvu, ki ga potem ostro kaznuje ter mu brez vsega premisla žaljavo kri pije! — Ali je taka skrb za blagostanje ubozega kmeta, ki z lačnim trebuchom živi lepo rejeno gospodo? Lok se lahko napne, a prenapet poč! Gospoda, katera ima nad nami oblast in dolžnost skrbeti za naše blagostanje, naj ne gleda nam čez rame in naj ne misli, da je kmet živina. Naj pomisli, da na kmetijskih podlagi stoji državno poslopje!

Skraini čas je tedaj, da gospodje, kateri so na delo poklicani, resneje primejo delo v roke, da brez odlašanja pri vsakej priliki delajo na to, da se nabrani denar porabi v to, da se kakor hitro mogoče razširi in poniža cesarski graben in potrebi skoz mesto Ljubljano, kar bi gotovo koristilo vsem vplačevalcem. Drugi posebni grabni naj se s tem denarjem ne delajo, plačujmo tu, vsaka srenja zase, ne pa tako kakor Cornoec!

Z leto in dan v prahu ležečimi inženirskimi instrumenti nam nij nikakor in nam ne bo nikdar pomagano, če ne bo drugoga dela — v vodi poginemo! — Mora se smiliti seljak na močvirju vsacemu človeku, če ima le kaj sreče še v prsih, ako je videl te dni pod vodo skoraj polovico močvirja, po katerem so sem ter tja prebivalci naseljeni, bila je voda do 1 meter na visoko. Mnogo ljudi je moralo v smrtnem strahu navadno svoje ležišče zapustiti in pod streho bežati! — Kaj pa živina in hlevih, kaj drugo potrebno gospodarsko ter hišno blago in orodje? O tem naj si c. g. bratci sami mislijo!

Sedaj je vreme boljše, ne vem pa še, kaj bo z ozimino pod vodo, to se pokaže pozneje. Ako Vam drago — povém Vam še kaj.*

V Pulji 28. novembra.

Članek, datiran v Pulji 22. oktobra t. leta in v „Edinosti“ števr 43. priobčen, vznemiril je nekemu tukajšnjemu italianissimu živce tako, da je v 277. broju tržaškega „Cittadino-a“ začel kar slepo udrihati po pisatelju onega članka, kterega (namreč pisatelja) misli je stakniti v v osebi enega tukajšnjih kaplanov. S takim nasprotnikom se mi v polemiko spuščati ne bomo, ker ni častno za nas polemizirati s človekom, kateri je hoté ali nehoté ves naš članek presukal pa ničesar ovrget, kar smo mi onde nepobitno dokazali; razen tega je udrihal po nedolžnem kaplanu edino le z ostudnim namenom: očrniti ga pri njegovih poglavarjih. S takim in enakim dejanjem se nam je pa pokazal ne spoštovanja, ampak zaničevanja vrednega nasprotnika.

Vsled nepobitnih dokazov pa, ktere smo takrat v „Edinosti“ navedli, vprašamo še: ali so veljavni zakoni Slovanov in Nemcev, za kterih sklenitev hrvaški in nemški znajočega kaplana pooblašuje kanonik — dušobrižnik gosp. Biasiol, če tudi ni njihov župnik, kakor je bilo onde dokazano?

V Sežani 29. novembra.

„Soča“ je prinesla v št. 47 dopis, v katerem toži o pomenevanju Krasa, kateri članek je tudi „Slov. Narod“, objavil. Ta dopis je neresničen in žali narodne naše čute, zato moramo dopisnika zavrniti v meje resnice s tem, da tu navedemo, kaj se je zgodilo in zakaj.

Resnica je, da so krajni šolski svetovalci iz Sežane in Komna izrekli željo, naj bi se na prihodnjih štirinavedstih ljudstih solah nemški jezik tri ure na teden učil kakor zapovedan predmet.

Nagib temu sklepu ni pomenečevanja, ampak s tem se hoče to doseči, da bi mogli učenci iz ljudskih v srednje šole prestopati kar jim pa, kakor so urejene srednje šole sedaj, nikakor mogoče ni. Kmet uže zdaj plačuje 35% k neposrednjim davkom za ljudski šole, če pa hoče svojega otroka v srednje šole dati, mora ga uže poprej poslati v drage mestne šole, kder se le prerad popači i svojemu narodu izneveri; ceneje i boljše je tedaj, da se otroci uže doma pripravljajo za srednje šole.

To je naše prepričanje: mi gotovo ne želimo, da bi se naši otroci potujčevali, zelo pa želimo

*) Prosimo. Uredn.

domačih narodnih duhovnikov in uradnikov; pridrugačite nam srednje šole tako, da bo mogoče našim sinovom brez nemščine stopati vanje, pa sklep brez odloga ovrimo. Mi smo v nesrečnej dilemi: če hočemo namreč imeti domačo narodno duhovščino in uradnike, moramo pošiljati otroke v drage mestne šole, ali pa jih v tujem jeziku uže doma toliko izuriti, da jim bo mogoče prestopati v srednje šole. Oboje je zlo, to vidimo, pa vemo tudi, da ljudska šola ni, da bi se v njej učili tuji jeziki; izbirati nam je bilo mej dvema zloma i mislimo, da smo izbrali manjše.

Pristaviti nam je še to, da k temu sklepu nas ni nobeden silit ali nagibal, kakor se je to trdilo; Kraševci so uže večkrat pokazali, da so tujemu vplivu nepristopni.

Onim pa, kateri imajo našo osodo v rokah, živo priporočamo, naj se krepko potezajo za to, da postane srednje šole res narodne, potem bo konec vsacoga natolcevanja in hujskanja.*

Krajni šolski sveti.

Narodno gospodarstvo

in njega vpliv na državo s posebnim ozirom na delavne stanove.

Predavanje dne 31. oktobra 1880.

T. P.

(Dalje)

To načelo lastne pomoči je prav praktično in zato ima tudi obstanek. Tudi na Českem nahajamo take zadruge za produkcijo osnovane po Schultze-Delitschevih načelih z malimi premembami in te tudi uže več let dobro napredujejo ter imajo v svoji lasti več tovarnic za sladkor, za mašine i. t. d., to vse je prav lep in se da še nadalje razvijati. Tudi kaže to, da so Slovani prejemljivi za vsako novo naredbo in da stojé na enaki visočini z vsakim drugim evropskim narodom; nesmiseljno je torej, ako judovski liberalci čestokrat trdó, da Slovani nijso za napredek, akoprem so oni v Avstriji edini in prvi dobro posemali praktične Angleže.

Angleški pisatelj o narodnem gospodarstvu, Adam Smith, je postavil ta le 3 pravila glede dela: „Delo množi rodilno moč zemlje, delo nadalje daje človeškemu društvu razne izdelke in denarne dobičke. Vsakoletno delo vsakega naroda je torej v njegovega blagostanja“. Smith torej terja, da država na vso moč podpira domače delo.

V novejšem času sta na Nemškem ustvarila dva jako nadarjena moža sopen nova načela, kako bi se dalo rešiti socialno prasanje, eden je glasoviti Lasalle in drugi je Schultze-Delitsch: ta dva moža sta ustvarila vsak svojo solo in svojo stranko. Lasalle pravi: Delalci morajo postati podjetniki svojega lastnega dela, to je edino sredstvo, da se odstrani ona družvena postava, ki določa delavcu dnino. Če je delalac h krati tudi vdeležen pri dobičku, odpade dobiček podjetnika-fabrikanta, in da se delalci združevajo v taka društva, to je edina mirna rešitev socialnega prasanja. V tem se strinjata tudi manšesterska šola i Schultze-Delitsch. — A Lasalle gre še dalje in pravi: Država mora preskrbeti tudi sredstva, to je denar. Država naj vzame posojila več sto milijonov in naj ta denar posodi brez dobička delalskim zadrugam, kateri denar bo plodnejši nego vsak drugi trošek. — Da se pa država k temu primora, treba je, da se vpe-ljejo pred vsem splošna neposrednje volitve v parlamente; v takih parlamentih bodo nižji delalci stanovi v večini in učeni možje se jim pridruže ter bodo gorko zagovarjali ljudske pravice. Schultze-Delitsch nasprotuje pa Lasalleju: on noče prekucnoti v nobenem delu dosedanje družvene uredbe, ampak pravi: „delalci naj si sami pomagajo“, naj snujejo s tem, kar morejo prihraniti, konsumna društva, družvene fabrike, posojilnice i. t. d. V ta namen naj država skrbi samo za dobre ljudske in strokovnjaške šole in za druga javne naprave v smislu občne omike in obnegega prometa. — Tukaj imamo torej pred očmi te razne sisteme načelnikov socializma in narodnih gospodarjev, h katerim moremo pristevati angleške osnovatelje ondornih delalskih zadrug in Schultze-Delitscha. — Lehko na prvi pogled vidimo, katera šola, ali katera načela so boljša. — Jaz menim, da so ona načela pač boljša, ki nočejo nobenih prekucij, ampak zahtevajo, da se vse te družvene predruge vrše polagoma mirnim potem. —

Ako bi delalci vse to dosegli brez posebnega truda, kar zahtevajo Lasalle-Babouff, St. Simon in drugi, lahko bi prišli do takih zmešnjav, kakoršne so se godile v Parizu leta 1870, kajti od takega socializma do komunizma je le

* Čo tudi smo tvorjeni, da zgoraj omenjeni sklep ne pomenečevanja, vendar se ne ujemamo z njim: razlog je več. Mi upamo namreč, da je zdaj napočil čas, v katerem treba z vso odločnostjo zahtevati, da se srednje šole uredé na narodni podlagi; ta sklep pa, če tudi nema slabega namena, vendar dela napotje dotičnemu zahtevanju ter podaja orodje v roke trdovratnim našim nasprotnikom. — Hujše, nego nemščina, proti kranjski kapitali, prijazen Sežani, laščina, zatrosili so jo Tržačani, ki hodijo poleti tja stanovat; uže je prišlo do tega, da se skoraj v vseh prvih družinah, vlasti mej ženskim spolom le laščina šopiti, i če to pojde tako dalje, postane Sežana v malo letih to, kar je postal Pazin: tridentorski trg na Krasu pa bi bil Slovincem silen udarec. Tu imajo sežanski rodoljubi obiljno delo, sveto nalogo, naj je vestno izvršujejo, da Sežana ne utone v laškem morju! (Uredn.)

en korak in gorje človeškemu društvu, ako bi kedaj zavladal komunizem, ki ne more nič stvarjati in ima v sebi le moč zanikanja. — Vendar pa je država primorana, da skrbi za boljše osodo delalca in sploh onega, ki nema posestva in kapitalov. — Ali kako to storiti? — V prvi vrsti mora država skrbeti za dobre šole in za dobro moralno odgojo delalskega ljudstva, nadalje mora podpirati moralno in z dobrimi postavami delalske zadruge, kakoršne so uže na Angleskem in na Nemskem, in končno mora država dati delalcem tudi priliko, da izrazujejo svoje želje in zahteve v posebnih zastopih, (recimo kamorih). Tudi je treba, da se da delalec sam omejena volilna pravica v razne ljudske zastope, kajti tudi delalec plačuje davek in potrebuje, da ima v parlamentu svoje zastopnike. Naposled je tudi dolžnost vlade, da posreduje mej delalci in fabrikanti in da zadnje po mogočnosti primora, da delalcem pripuščajo primeren delež pri čistem dobičku, kajti prav ta sistema bi bila jako priporočljiva in bi mnogo povzdignola obrtno in povisala delalca do njemu bolj primernega socialnega stanja. A tudi delalec se ne sme le na vlado zanašati; tudi on se mora sam brigati, da pride do više stopinje omike, štediti mora na vse kriplje, da mu nekoliko ostane za zboljšanje svojega stanu; tako prihranjeni denar pa mora vedno obračati v svojo korist. — Ker pa more delalec le malo priteuditi, treba je, da se združi, kajti v družbi in edinstvi je moč; delalci morajo snovati svoja lastna podporna, produktivna in omikovalna društva, svoje lastne posojilnice in druge koristne zavode. Naši delalci morajo k sreči jemati to vedno resnico, da z delom, z vstrajnostjo se dajo tudi z malimi sredstvi doseči velikanske stvari po pregovoru „zrna do zrna pogaja, kamen do kamena palača“. — A za vse to je treba omike, treznosti in moralnosti. Taki delalci, ki zaničujejo vse, kar je lepega in visega, ki sploh ne blaže svojih src, taki delalci ne dosežejo dosti, kajti napredovati morejo le taki člani, le taka društva, ki so strogo moralna in ne zaničujejo prekrasnih načel, katere je učil sam Kristus. Ne da bi hotel tukaj zagovarjati krasna ta načela, katera ne potrebujejo sploh nobenih človeških komentarov in imajo v sebi sploh uže najlepše nauke filozofov vseh časov, to je človečanstvo, svobodo, zatajevanje i. t. d. *); a to moram priznati, da taka moralna podlaga, kakoršna je Kristus človeštvu dal se svojimi večnimi nauki, da taka moralna podlaga je tudi našemu delalcu silno potrebna.

Torej omika in morala naj bode geslo naših slovenskih delalcev! In vi tržaški delalci in obrtniki, ki ste tudi v Trstu osnovali svoje delavsko društvo, kateremu moramo želeči najboljsega uspeha, vi tržaški delalci, bodite v izgled drugim rokodelcem in delalcem po Slovenskem po svoji pridnosti, treznosti in štedljivosti, po svojem moralnem vedenju. — Naši časniki, naši voditelji pa morajo na to gledati, da se naš delalec ne poprime nevarnih utopij, ampak da napreduje v vsakem obziru in si tako sam pomaga do večega blagostanja in do boljsega socialnega stanja. —

S tem sem torej načrtal potrebe in dolžnosti vseh delalnih stanov. (Konec prih.)

KRITIČNI POLITIČNI PREGLED.

Državni zbor se je odprl 30. novembra, prvosednik mu je bil grof Coronini, ki se je najprej lepo spominjal umrlih ndov, posebno zaslug češkega poslanca dr. Braunerja.

Precej potem je protestiral dr. Schaup zoper volitve gornjeavstrijskega velicega posestva, ki so se izročile v obravnavo dotičnemu odboru; nu, baš se ni, da jih državni zbor ne bi potrdil, naj se centralisti še tako jezijo.

Potem je grof Taaffe predstavil zbornice nove ministire; finančnega ministra so pri tej priliki pozdravili poprejšanji njegovi tovariši ter mu srečo voščili.

Zdaj je finančni minister položil proračun za leto 1881 na mizo ter krepko, samosvestno razlagal za dobro uro; nič ni lepšal stvari, kakor je bila to doslej navada, ampak odkrito je poudarjal slabo finančno državno stanje. To je napravilo na večino državnega zbora dober vtisek, da mu je večkrat pritrjevala. Rana se mora odkriti, da se zaceli.

Po končanem razpravi ga je prav srčno pozdravil grof Taaffe, pa tudi državnozbornska večina. Centralisti pa so bili vsi poparjeni, tako jih je protresla odkritosrčna, možata in ozbiljna beseda novega ministra. Prejšnja leta so pri tacih prilikah ropotali, ali letos so po razpravi kar tiho zapustili zbornico.

V razpravi je mnogo srečnih mislij, katere, ako se uvedo v dejanje, državnemu denarstvu na

boljše pripomogó; a prezirati se ne sme, da je Dunajevski našel velik nered v državnem gospodarstvu, i da bo več let potreboval, da se dohodki in troški v ugodno razmero spravijo.

Zalostno je res, da proračun kaže 441 milijonov strokov in le 327 milijonov dohodkov i da bo treba zopet dolgeve delati, vendar ne smemo izgubiti še upanja, ker z dobrim gospodarstvom je mogoče še vse poravnati.

Nazadnje je zbornica začela razpravljati postavo o žganjarjih, katero je v treh sejah k ljubi upiranju liberalcev tudi rešila. Priobčimo jo, ko bode potrjena.

V drugej seji sta začela grof Wurbrandt in Herbst ropotati s postavo o nemškem državnem jeziku in jezikovnem zakonu. Večina državnega zbora bi lahko bila dotična predloga takoj zavrnola, vendar pa ju je izročila v pretres posebnemu odbuku, da centralisti ne bodo mogli tožiti, da se jim sila dela.

4. t. m. je grof Hohenwart v državnem zboru vprašal vlade zaradi slabega gospodarskega stanja kmetijskega stanu, in o sredstvih, po katerih bi se mu moglo pomagati.

Ker se za enakopravnost v šolah doslej še nič ni storilo in se iz proračuna za leto 1881 vidi, da naučni minister tudi v prihodnjem letu ne misli ozirati se na resolucije, sklenene v državnem zboru, zato je desnica, ki smatra preziranje sklepov za žaljenje nje oblasti, sklenola naučnega ministra ostro prijeti ter ga opomniti dolžnostij, katere mu nalagajo sklepi državnega zbora. Minister Conrad se bo tedaj moral udati, ali pa odstopiti.

Na Dunaji in v nekaterih drugih krajih so obhajali stoletnico cesarja Jožefa II. Vdeležili so se slovesnosti posebno judje i nezreli nemški študentje ter so slavili posebno tista njegova dela, o katerih je konci svojega življenja sam rekel, da so napačna i katera mu je njegova mati, velika cesarica Marija Terezija sama očitala z spomina vrednimi besedami: Vi izvršujete preneglo svoje ideje. Kdor ukazuje, mora preudarjati in ravnati se po načelih in zakonih dežele, in od teh sme le tedaj odstopiti, ako boljše uvede, ali tega ne sme delati samovoljno, ampak po volji vseh družih.

Pri Baosiću združeno vojno brodovje je zadnje dni dobilo od dotičnih vlad povelje, naj odpluje iz Boka. Nemške ladje pridejo v Trst, francoske so poklicane v Toulon, italijanske v Brindisi, angleške v Malto, dve ruski v Neapel, ena v Pirej. Vlade so se dogovorile, da se brodovje zopet združi, ako bi potreba bilo, ne varujemo pa, da se to zopet zgodi, ker kakor povsod, tako tudi mej vladami prave edinstvi ni i prav zaradi slabe edinstvi so vlade odložile grško prošanje na negotov čas. Celo Rusija je izrekla, da bo imela sicer dobro besedo za Grke, ali dejansko se ne vdeleži, ako grška vlada vojno začne.

DOMAČE STVARI.

Imenovanje. Cesar je imenoval svetovaleca pri tržaškem deželnem namestništvu Teodorja viteza Rinaldinija za dvornega svetovalca pri tem namestništvu. — Mi mu čestitamo k temu visokemu mestu, na katero ga je poklicalo zaupanje Nj. Veličanstva, in se nadejamo, da bude tudi v tej višji stopnji, v kateri Slovincem na Primorskem lahko dosti pomaga, tako postopal, da si bode pridobil največje spoštovanje pri našem narodu.

Seja tržaškega mestnega zbora, 3. t. m. Župan omeni, da se 11. februarje prih. leta poroči cesarjevič Rudolf s kraljicino Stefanijo in da vsa mesta, mej katerimi Trst ni zadnji, delajo priprave, da se ta dan vredno praznuje. Ker je pa cesar sam željo izrekel, naj bi se veselje s tem razodevalo, da se ubogim pomore, zato po dogovoru z mestnim odborom svetuje, naj se napravi hranišče za otroke pod imenom „Rudolfovo hranišče“, i naj se v ta namen dovoli iz mestne blagajnice 20.000 gld. načelništvu pa naj se ukaže, to sporočiti Nj. veličanstvu i naj se ženinu in nevsti izreko voščila mestnega zastopa. Vse to se sprejme.

Potem izreče mestni svetovalec Luzzatto nujni nasvjet, naj se mestnemu zboru ukaže, da naglo pošlje na Dunaj poslance, ki imajo izročiti spomenico o zadevah tržaške svobodne luke Nj. veličanstvu.

Poslanec Burgstaller podpira ta prelog ter izreče željo, naj bi župan poskrbel, da se tudi trgovinska zbornica prošaji pridruži. Oba predloga se sprejmeta.

Potem se preide na dnevni red in se potrdijo najprej pravila društva za vzajemno podporo mehanikarjev v Trstu.

Asesor Lej poroča na to o predlogih glede občnega ljudskega štetja. Predlogi se sprejmo in dovoli se 7000 gld. za pokritje dotičnih strokov, in sicer 1000 gld. za pripravljalna dela na račun letošnjega in 6000 na račun prihodnjega leta.

Po nekaterih nevažnih razpravah se zbor zaključi i prične se tajna seja.

Slovenska čitalnica v Trstu napravi 11. i. m. saljivo loterijo in domačo zabavo. Nadejamo se obilne vdeležitve toliko bolj, ker je čisti dohodek namenjen narodnemu zavodu na korist.

Vogelni kamen za velikansko Lloydovo poslopje, ki bode dika Trstu, položil se je slovesno na sv. Miklavža dan, mornarjev patrona.

Državna pripomoč avstrij. Lloydu. V državnem proračunu za leto 1881 nahajamo 437.000 gld. državne pripomoči omenjenemu društvu za voznije v vshodno Indijo, potem 220.000 gld. v zlatu kakor povračilo za pristojbine sneškega kanala. Ta podpora bi morala biti Lloydu nagib, da ne bi redil vladnih nasprotnikov, kakor se to godi v zadnjem času.

Delavsko podporno društvo. Naznanja se vsem oč. udom, naj prinesejo h glavnemu zboru, ki bode 19. t. m. v gorenji dvorani — pri „Zelenem hribu“, vsak društveno knjižico in spoznavalni listek.

Za odbor: **Ivan Dolinar**, predsednik.

„Cittadino“ in politično društvo „Edinstvo“. „Cittadino“ je v sredo v svojih predalih prinesel neko gorko novico. Mesec dni je potreboval, da je izvedel, da je imelo politično društvo v Sezani občen zbor. To temu časniku, ki je služil uže marsikateremu gospodu, ni prav, ker Slovinci na Primorskem ne smejo uživati enakopravnosti, ampak morajo biti Lahom tlačani. „Cittadino“ napada osebo naše stranke; boljše bi bilo, da bi začel pri svojej stranki i najprej pri sebi, saj bi imel marsikaj povedati, kako je barvo menjal i klečeplazil.

Hud potres v Zagrebu je bil zopet večeraj (v sredo); štirikrat se je zemlja stresla, — Zagrebčani zopet beže iz mesta. Škode vendar ni.

Papež je Zagrebčanom daroval 5000 frankov.

Marija Mankoč † je umrla 2. t. m. zvečer v 57. letu. Rajnka je bila plemenita gospa, blaga žena i mati, da je malo enacih. Izvrstno je odgojila obilo svojo rodbino ter jo učila tudi spoštovati i ljubiti slovenski svoj narod. Naj bi nje izgled posnemale vse slovenske matere v Trstu. Kako jo je ljudstvo spoštovalo, to je kazal velikanski pogreb 4. t. m. Pogrebcev je bilo na tisoče. Blag jej bodi spomin!

Častno občanstvo. Občina Podraga pri Ipavi je izvolila kranjskega deželnega načelnika g. Winklerja, za častnega občana.

Kako se godi se slovensčino v Trstu to priča zopet kaj mična dogodba. Vodja tukajšnje odvetniške zbornice je namreč necega Vipavca, ki je prišel se slovenskim pismom v Trst, surovo odpravil, rekoč mu, da ne sprejema nobene „ščavarije“ in „švabarije“; ampak edino laška pisma. — Pred 70 leti je tržaška borska izdajala še slovenske cenike in objave, zdaj pa je slovenski jezik povsod izrinen. Tacega zaničevanja ne smemo dalje trpeti, takej nesramnosti se mora konec storiti.

Iz drugega vira pa čujemo, da je to storila pomorsko-trgovinska sodnija, i da je dr. Bizjak zoper to pritožbo vložil.

Drobilž se ima pomnožiti. Ker je drobilža v občenu premalo, zato se pomnoži za 1½ milijon gold.

Preširnov večer, napravi društvo „Slovenija“ na Dunaji v sredo, 8. dan decembra 1880, v dvorani Zillingerjevi (Wiedner Hauptstrasse 25). Začetek ob 8. uri zvečer.

Vspored:
A. 1. Pozdrav društvenega predsednika g. E. Volčiča.

2. D. Jenko: Molitev, zbor.

3. Slavnostni govor, govori g. Danilo Majaron

4. a) K. Mašek: Nezakonska mati, zbor z bariton solom (solo poje g. Stenko Pirnat)

b) B. Ipavec: Soldaska, zbor z bariton solom (solo poje g. Stanko Pirnat.)

5. S. Pirnat: Milica, osmospjev („Sloveniji“ posvetil skladatelj).

6. Dvorjak: Slovenski plesi, na glasoviru svira g. Jos. Mašek.

7. B. Ipavec: Kdo je mar? zbor s spremljovanjem glasovira.

8. Preširen: Neiztroheno srce, deklamuje g. Jos. Žužek.

9. Kocijančič: Roženkraut, nagel i rožmarin, zbor.

B. Zabava.

Pevovodja: g. Jan Jirik.

Pri petji sodelujeta gospoda uda slovenskega pevskega društva: J. Mišoh in J. Stibler.

Tingl-Tangli so vendar opozorili redarstveno gosposko, naj bolj nad njimi čuje. Pri-poveduje se namreč, da se bodo po novem letu smeli v kavanah i krčmah napravljati le proti vstopnini. Mi menimo, da bi najboljšje bilo, ako bi se popolnoma prepovedali, ker niso za družega, nego da ljudstvo pohujšujejo.

V odbor društva Slovenija na Dunaji so bili izvoljeni gg. načelnik: E. Volčič, stud. jur.; njegov namestnik: D. Majaron, stud. jur. tajnik; temu namestnik: J. Babnik, stud. jur.; V. Oblak stud. agron.; blagajnik: I. Gregorič, stud. jur.; temu namestnik: G. Gregorin, stud. jur.; knjižničar: St. Madon, stud. jur.

Vabilo na naročbo „Ljubljanskega Zvona“. Ker bode s koncem leta 1880. prenehal izhajati Stritarjev „Zvon“ na Dunaji, združili so se podpisani štirje pisatelji, ter osnovali so v Ljubljani nov leposloven in znanstven list, „Ljubljanski Zvon“ ki bode od novega leta 1881. počeni vsakega meseca prvi dan v zvezkih, po 4 tiskane pole velike osmerke obsežnih, hodil na svitlo.

Po svojej vsebini skušal bode „Ljubljanski Zvon“ ustrezati različnim željam in potrebam slovenskega čitajočega občinstva; gojil bode zagledelj v prvi vrsti leposlovje v najširjem

ponemu te besede (romane, povesti, novele, pesni, potopise itd.) priobčeval bode sestavke in spise znanstvenega obsega iz različnih oddelkov človeškega znanja; zbiral bode raznovrstno narodno blago; skrbel bode za obširen pregled sodobnega slovenskega in imenitnejših proizvo-vov drugih slovenskih literatur ter naposled poročal bode o napredovanji in delovanji doma-čih in občaslovenskih literarnih društev in ume-letnostnih zavodov.

Nadejamo se, da nam bode možno ta mnogo obsežni program dovoljno izvršavati, ker se je okoli našega lista zbralo uže nad štirideset pi-sateljev in učenjakov slovenskih.

Svojo prijazno pisateljsko pomoč in podporo obljubili so namreč našemu listu do sedaj ti gospodje: prof. Anton Bezenšek, ravnatelj birou bolgarskega narodnega zbranja v Sofiji; M. Brencč pravnik na Dunaji; dr. Fr. Celestin, k. prof. v Zagrebu; Jos. Cimperman, pisatelj v Ljubljani; dr. Fr. Detelja, c. kr. prof. v dunajskem Novem mestu; dr. H. Dolencec, c. kr. sod. adjunkt v Ljubljani; Fr. Erjavce, c. kr. profesor v Gorici; Ivan Franko, akad. slikar in profesor v Kranji; Ivan Hribar, bančni zastopnik v Ljubljani; Janez Jesenko, c. kr. profesor v Trstu; Anton Koder, c. kr. pošni uradnik v Innsbrueku; Anton Kos-Cestnikov, tajnik kr. banskega stola v Zagrebu; L. Lavtar, c. kr. prof. v Mariboru; Mih. Lazar c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Ianez Mencinger advokat v Kranji; Maks Pleteršnik, c. kr. profesor v Ljubljani; Fran Podgornik, urednik v Gorici; dr. Albin Poznik, notar v Novem mestu; Simon Rutar, c. kr. profesor v Kotoru; dr. Maks Samec, zdravnik in mestni župan v Kamniku; And. Senekovič, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Karel Slanec, advokatski kandidat na Krškem; Jos. Starč, kr. profesor v Zagrebu; Luka Svetec, dež. poslanec, in notar v Litiji; Anton Šantelj, c. kr. profesor v Gorici; Jos. Skofič (Josephus), pravnik na Dunaji; Fr. Šuklje, c. kr. profesor v dunajskem Novem mestu; Jos. Suman, c. kr. profesor na Dunaji; Matej Tonejec (Samostal), učitelj na meščanski šoli na Dunaji; profesor Janez Trdina v Novem mestu; V. Valenta, mestni blagajnik v Ljubljani; Matija Valjavec, kr. prof. v Zagrebu; Matej Vodusek, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jos. Vošnjak, državni poslanec in deželni odbornik v Ljubljani; Fr. Wiesthaler, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. V. Zarnik, dež. poslanec in advokat v Ljubljani; Toma Zupan, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. F. Zupane, zdravnik v Ljubljani; profesor Jakob Žnidarič v Gradcu; Lovro Žvab, privatni učitelj v Ljubljani; znani „Zvonov“ pesnik X., in še nekateri, ki nečejo biti imenovani. *)

A tudi druge pisatelje slovenske, ki nam dosedaj še niso obljubili svojega sodelovanja, vabimo prijazno, naj se brez razločka svojega stanu in političnega mišljenja zberó oboli „Ljubljanskega Zvona“ ter nam tako pomagajo osno-vati v središču Slovenije slovenskega razumnistva dostojen leposloven in znanstven list.

Slovenski omikani svet pa pozivljemo s tem vabilom, da nam z obilim naročevanjem pomóre točno izvrševati našo nalogo.

Podpisani izdajateljji kakor tudi spredaj našti njih sodelavci slovenski pisatelji — s ponosom moremo reči, da se mej temi poleg mladih pisateljskih močij nahajajo tudi obče priznani veterani naše noveje literature — napravljajo se z ónim veseljem na delo, ki ga more dajati samo ljubezen do domovinske stvari. Zatorej pa menda smejo tudi upati, da bodo drugi izobraženi domorođci z naročevanjem in širjenjem lista za materialno stran njegovega obstanka skrbeli in delali, vedoči, da s tem podpirajo razvoj slovenske literature, te prve podlage našemu narodnemu preporodu in bodočemu narodnemu obstanku. In pred vsem zanašamo se na našo domoljubno odraslo mladino, vneto za vse, kar je lepega in idealnega.

„Ljubljanski Zvon“, ki bode izhajal 4 pole obsežen po jeden pot na mesec, stane: za vse leto 4 gld. za pol leta 2 gld. za četrt leta 1 gld.

Dijakom je naročnina znižana na 3 gld. 60 kr. Naročnina pošilja se upravništvu „Ljubljanskega Zvona“ v „Narodnej tiskarni“ v Ljubljani.

Domoljube slovenske prosimo, da bi se z naročili oglašili o pravem času, ker se lista ne bode tiskalo dosti več nego toliko iztisov, kolikor bode naročnikov.

Vsa pisma in pošiljatve, ki se tičejo uredniškega dela, prejema uredništvo „Ljubljanskega Zvona“ v Ljubljani, ali kateri koli izmej podpisanih štirih izdajateljjev.

V Ljubljani 24. novembra 1880.

Josip Jurčič, **Fran Levce,**

glavi urednik „Sl. Naroda“, c. kr. vóliko realne profesor.

Janko Kersnik, **Dr. Ivan Tavčar,**

notar na Brdu advokatski kandidat.

Peter rokodelčič Poučna povest odraslej mladini. Prosto na slovenski jezik prevázil Ivan Tomšič, učitelj na c. kr. vadinici v Ljubljani. 1880. 8°. 96 strani. — To je našlov družemu zvezku knjižnice slovenske mladini, ki je prišel na svitlo iz Klein-Kovačeve tiskarne. Povest je zanimiva in posebno primérna, da jo beró

*) Da bo imel list pri totoku i tako spretnih pisateljih na vsako stran trdno podlogo, to je gotovo, a vendar je nekako brez potrebe moško sedeti na kurlični stol, izreket o njem sodbo z Salomonso mođrostjo ter mu dajal umne svete, za katere se pa „Zvon“ gotovo lepo zahvali, ker jih zdaj še ne potrebuje. Ured

rokodelski učenci, katerim je v prvi vrsti namenjena, kakor uže naslov kaže. Knjižica ima spredaj lepo podobo. Cena trdo vezane knjižnice s platnenim hrbtom je 45 kr. Knjižica je vsega priporočila vredna.

"Blätter für Dilettanten" izdavalci V. Loos, u zalogi I. Stockinger-a i Al. Morsack-a na Duvaji, VI. okraj v Eszterhazy-jevem palači. — Ta list ki je prvi v svojej stroki, ima biti občasno za vse tiste, ki se bavijo z delom s piličami, rezbami, drevoslikarjimi in z drugimi raznimi umetnijami, priporočamo ga toplotno prijateljem te umetnosti zaradi lepih risarij i vsešega napotka k takovemu izdelovanju. List izhaja vsak mesec enkrat ter velja za polu leta 1 gld. 25 kr. Naročuje se pri V. Loos-u, Wien VIII. Piaristengasse N. 7.

Ribiško društvo za Kranjsko se je 1. decembra v Ljubljani ustanovilo in vladi pravila v potrjenje predložila.

POSLANO.*)

Odprto pismo

gg. **I. Posunu, risarju pri Strudchoffu, I. Hafnerju, dninskemu pisarju na železnici, in Vončini kolarju pri Strudchoffu.**

Nij se čuditi, kedor prav čuti in vidi, kako omahljivi so nekateri značaji, brez prepričanja menjavajo barvo kakor kamelion. Brez narodnega čuta životariti, zvezo iskati pri osebah, katere so žabi enako nogo dvignoli, ko so podkovali konja, da bi tudi njej podkov pribili, to je obžalovanja vredno. Za narodno blagostanje se nikdar niso nič storili, ker tega njih duševne moči ne pripuščajo, igrajo smešno žalostno komedijo ter služijo zaslepli osobi, o kateri se prša, je li na duhu zdrava?

Mnogo tehtnih dokazov iz modrih ust nij Vam odprlo pravega razuma. Otrpnelo imate srce, obdano so surovostjo; tam, kder bi moralo razumnost na mestu biti, blagost in značajnost kraljevati, rodile so se surove napadne besede, s katerimi ste v domisljajnej veljavi želeli v lastno mrtvaško trugo zabijati.

Vaše zvijače, zasuknena, z lažmi oblečena besede, so katerega preslepilo, to je res, toda hinavstvo in zavratnost se v prah pogazi, da le zasije rodoljubja odkritosrčnost. Svetovali bi Vam, kupite "Olikanega Slovenca", čitajte ga marljivo, da se naučite dostojnega vedenja.

Pri vsakej komediji je šepetalec, bodi si vesela ali žalostna. Enaka role Vi igrate, kot odborniki društva, ki ima velik in važen namen, pa ne gledate na sramoto, katero zanjete, ne na škodo, katero delate društvu. Hudo zadene odgovornost temne osebe, ki iz osebnosti in hudobije intrigirajo ter hočejo poštemim, zaupljivim, v obče znanim možem škodovati na dobrem imenu. Delalsko društvo se razvija k ljubi vsem Vašim spletkam ter raste in požene se krepkeje mladike, ki prerastó in uničijo pogubonosni zarodek človeka, kateri je vedno predlagal, in onoga, ki je pisal na kupe surovih pisem. Stranko, katera grdi zavratno z brezimnimi pismi pošteme narodne osebe, obsodilo je uže javno menjenje in taka stranka ni za društveno življenje, ampak izključena je iz vsake pošteme družbe.

**Ivan Mramor
Ivan Gulin
Filip Potočnik**

v imenu večine udov podpornega društva.

Gosp. lekárju **Chiodi na Dunaju, Währing, Herrengasse 26.**

Ker mi je k oživljanju mojih moči le Vas **Chiococa**-likér pripomogel, blagovolite mi ga sopet tri botelje urno poslati.

R. M.

Listnica upravnistva.

Po naključni nam je že slednjič naznanjeno **"Povabilo"** k naročbi na **Cvetje iz vrtov sv. Franciška** propozno v roke prišlo, tedaj je priložimo današnji številki.

Tržno poročilo.

Kava — še vedno v dobrem menjenju in utegne še poskočiti, ker tudi od zunaj dohajajo poročila o viših cenah. — Rio velja od f. 68 do f. 85. — iz prvih rok. Ceylon nat. od f. 106 do f. 132. — Java f. 90 do f. 95. —

Olje — brez spremembe, in ker je dosti tega blaga, utegnje cene nizke ostati, vsaj za bližnji čas se nemamo nadejati viših cen. Fino namizno velja od f. 60 do f. 70. — jedilno f. 41. do f. 42. — bombažno f. 36 do f. 37. — iz prvih rok. —

Riž — je poskočil vsled višje valute italijanske, cene so trdne z nagibom, da še poskočijo. — Denes velja italijanski riž f. 19¹/₂ do f. 23¹/₂ — angleški od f. 15. — do f. 16. —

*) Za sestavke pod tem napisom je treditstvo le toliko odgovorno, kolikor to postava izredno velata.

Sadje — Pri vsej mlahovosti so cene še vedno napete in nij misliti, da postanejo nize, u ker blaga primanjkuje v obče in so v Smirni Francozje in Angleži zadnji čas dosti pokupili — Sultanina velja f. 32 do f. 42 — in čez, opaša f. 22, cvebe od f. 28 do f. 33. — fige s venci f. 18 — v sodih f. 16 — rožiči f. 10.

Mast in špek. — V Ameriki in na Angliškem so cene tega blaga jako trdne in rastejo; tukaj pa so mlahove, ker je došlo mnogo blaga in naročeb iz inostranskega ne dohaja. — Špek velja od f. 56 do 64 — mast f. 57 do f. 58. —

Petrolie. V zadnjem času so bile cene močno padle, ker je došlo mnogo petrolija in ker so mnogi lastniki bili primorani prodati blago po vsaki ceni. Zdaj je vse to blago razprodano in petrolje je vse v trdnih rokah, vsled česar so cene sopet poskočile in še poskočijo; te dni je veljalo petrolije še f. 12¹/₂, denes pa stane uže f. 12¹/₂ in te dni pojda tudi čez f. 13. —

Domači pridelki. — Fižola cene so nespremenjene, ker je prav malo hupčije, maslo mlahovo in se prodaja po nižih cenah. Sploh je letos malo izvoza domačih pridelkov, vsled česar se noče ta kupčija nič kaj oživeti. —

Zito. — Pšenica v dobrem menjenju stane denes od f. 12.75 do f. 13¹/₂. — Koruza stara po f. 7.30, oves f. 7.50, ječmen f. 7.80.

Les — brez spremembe. —

Senó — plačuje se po primerno dobrih cenah do f. 2. — stari cent.

Dunajska Borsá

dne 7. decembra.

Enotni drž. dolg v bankoveih	72 gld.	70 k
Enotni državni dolg v srebru	73	70
Zlata renta	87	05
1860. državni zajem	131	75
Delnice narodne banke	825	—
Kreditne delnice	267	80
London 10 lir sterlin	117	65
Srebro	—	—
Napoleoni	9	37 ¹ / ₂
C. kr. cekini	5	55
100 državnih mark	58	05

Javna zahvala

Gosp. **Filipu Batiću umetnemu ključavničarju v Trstu v ulicah Acquadotto št. 15.**

Soseska v Oseku pri Gorici in cerkveno oskrbnitvo Vam izreka javno toplo svojo zahvalo, da ste blagovolili velikodušno nam napraviti na Vaše lastne stroške tretji altar v tej potrebni vikarijski cerkvi, ki je posvečen presv. Trojici s podobo kronanja Matere Božje. Bog Vas živi in daj Vam srečo v Vašem poslu še mnogo, mnogo let!

Za oskrbnitvo cerkve sv. Martina

v Oseku 1. decembra 1880.

M. Vales s. r. dušni pastir.
I. Rosić s. r. ključar.
J. Faganel s. r.
I. Ušaj s. r. podžupan.

Javne dražbe.

V Buzetu, Anton Grbač z Vrha, cenitev 100 gld. 11. decembra 1880, 10 januarja in 14. februarja 1881 od 9 do 12 ure.

V Bujah, Marko Ljubič iz Grižinjana, cenitev 2086 gld. 15. decembra 1880, 17. januarja in 15. februarja 1881 od 9 do 12 ure.

V Korminu, Ivan B. Baselli v Medeji, cenitev 3878 23. decembra 1880, 22. januarja in 19. februarja 1881 od 9 do 12 ure.

V Ajdovščini, dražba vdove Antonije Persolja je odločena na 8. januarja 1881 po prejšnjih določbah.

V Poreču v Istri, Anton i Katarina Codan, cenitev 850 gld. 11. decembra 1880, 11. januarja in 11. februarja od 9 do 12 ure.

V Buzetu v Istri, Jakob Blažević iz Brgota, cenitev 806 gld. 16. decembra 1880, 19. januarja in 21. februarja 1881 od 9 do 12 ure.

V Buzetu v Istri, Peter Sirotič z Vrha, cenitev 434 gld. 11. decembra 1880, 10. januarja in 10. februarja 1881 od 9 do 12 ure.

V Puli, Tomaž Radojkovič posestvo, cenitev 6143 gld. 7. januarja in 7. februarja 1881 od 9 do 12 ure.

V Bujah v Istri, Anton Šajn 14. decembra bode tretja dražba posestva po vsaki ceni.

V Sežani, Stefan Mahničevó posestvo v Povirju, cenitev 4734 gld. 23. decembra 1880, 26. januarja in 25. februarja od 10 do 12 ure.

V Sežani, Karola Polaja posestvo v Mrčah, cenitev 1040 gld., 22. decembra 1880, 21. januarja in 23. februarja od 10 do 12 ure.

V Matavunu v Istri, Ivana Kršiča iz Čepiča posestvo, cenjeno 2376 gld. 13. decembra 1880, 13. januarja in 14. februarja 1881 od 9 do 12 ure.

V Buzetu, Josip in Uršula Gružič iz Draguč, posestvo in pohištvo, cenjeno 1446 gld. 11. decembra 1880, 10. januarja in 10. februarja 1881 od 9 do 12 ure.

V Labinu bode tretja dražba št. 166 posestva cenjenega 23 0 gld. 7. decembra od 9 do 12 ure do dopoldne.

Mitnice v najem.

Finančno vodstvo naznanja, da bodo 14. decembra ob 10. uri dopoldne mitnice v Primorju v najem dane in sicer v dveh oddelkih. Vsak lahko za en ali za dva oddelka ponudbo naredi. Tudi lahko vsak do 10. ure omenjenega dne pisмено pogodbo vloži, kedor se dražbe vdeleži, mora šestil del enoletnega surovega dohodka za poročstvo vložiti.

Mitnice so te le:

I. ODDELEK:

Gorica, tržaška cesta	cenitev 500 gld.
koroska	4000 "
dunajska	1400 "
laška	9000 "
Majnica, prevoz	10 "
Vkup	14910 gld.

II. ODDELEK:

Sežana	3600 gld.
Ajdovščina, most	500 "
Tržič	900 "
Devin	1600 "
Gradišče	800 "
Škofije	2000 "
Polesana-Pulj	1800 "
Vkup	11200 gld.

Prsni

Bombeni iz trpotka

(Spitzwegerich-Brust-Bomben)

za ozdravljanje plućnih in prsnih bolezni, kašlja, kri-pavice, piske in zasleženja sapnika.

Neprecenljiva rastlina, katero nam ponuja priroda v blagor trpotčega človeškega rodu, hrani v sebi do današnjega dne nedojaseno skrivnost, vneti sleznični grla in sapnika urno in zdatno polajšanja daje, in tako ozdravljanje dotičnih organov naglo pospešuje. Ker pri našem izdelku damo poročstvo za čisto zmes trpotca s sladkorjem, prosimo, posebno paziti na našo po gospodski pisano *caravelina marka* in na podpis na listku, ker lo tak je pravi.

Viktor Schmidt in sinovi

c. kr. fabrikanti, WIEN, IV. Allegasse Nr. 48.

Cena ene skatljice 30 kr.

So dobiva pristno samo v lekarnah: E. Leitengurg in C. Zanetti v Trstu, in C. Zanetti v Gorici.

Tisoč in ena noč.

Pravljice iz jutrovnih dežel

Bolj kratkočasnih in mikavnih povesti ni kimalo, kakor **Tisoč in ena noč**; dokaz temu, da so jih uže skoro vsi narodi v svojo literaturo sprejeli.

Vsak mesec izhajata dva snopiča v ličnem zavitku po 64 strani in eno podobo. Vse knjige bodo obsegale kakih 40 snopičev.

Cena snopiču 20 kr., po pošti 22 kr.

Abonira se pri založniku **J. Krajevcu v Novomestu**, pa tudi po **vseh bukvarnah.**

Dobivajo se tudi 10-6

Splisl Krištof Šmida.

Dozdaj izšla 2 zvezka. Cena zvezku posebno lično vezan 70, trdo 40, mehko 30 kr.

CHIOCOCA LIKER

(Liquor Chiocece fortificans). (12-5)

znanstveno preiskana, potrjena in od strokovnjakov priporočena kakor izvrstno neškodljivo dietetično

SREDSTVO

posebno za naglo in prijetno

OŽIVLJANJE

zbujeje in okrepljenje oslabljene moči in okrepljenje živcev; njegova moč čudovito in dobrodejno oživlja in spodbuja. Tudi je prav dobro zdravilo pri slabem prebavljanju, želodčnem kataru, krču, koliki, bluzanju, zgagi, driski, glavoboli, bledini in zlatenici, trganju, in zlati žili. Vse te bolezni naglo in gotovo ozdravlja **Chiococa liker**, in s tem dočejejo tudi tisti, ki ga rabijo, visoko in krepko statost, zato bi ga morala vsaka hila imeti. On je okusniši od najboljših likerov. Brez števila pohral in priznanj od visocih oseb imamo o izvrstnosti **Chiocece liker** ter jih radi vsademu pokazemo. Cena butelje s podukom v šestih jeziki, kako se ima rabiti, 3 gld., za zavitek in poštno 20 kr.

Glavna naprava in zaloga: **D. C. Chiodi**, lekarnar (zum Schutzengel), in zapriženi c. k. sodniški kemikar na Dunaju, Währing, Herrengasse št. 26, kamor naj se vse pismente naročbe pošiljajo. Podružna zaloga: v Trstu; Foraboschi, lekarnar (al Camello). Dobiva se tudi v vseh slovečih lekarnah doma in na tujem.

LE ENKRAT

se ponuja tako dobra prilika, da se more izvrstna ura za **Polevico** cene kupiti.

VELIKA RAZPRODAJA.

Po vsej Evropi nastale političke razmere se tudi Svica niso ognole i zato so je mnogo delavec izselilo, vsled česar so rušijo tudi fabrike. Tako je i prva najznamenitša urarstva, katero mi zastopamo, zidaj zaprtá i nam poverjena razprodaja njenih izdelkov. Tako imenovane Washington žepne ure so najboljšje ure na svetu, izvrstno krasno vrezljane i vezene i po ameriškanskem sestavu napravljene.

Vse ure so na sekunde repisirane i mi damo poročstvo za vsako uro na 5 let.

Za dokaz gotovega poročstva i stroge solidnosti se s tem javno obvezujemo, da hočemo vsako uro, ki ni po volji, nazaj vzeti i zamenjati.

1000 žepnih remontoir ur, navijajo se brez ključa, s stalnim zaklopecem, izvrstno točno na sekundo regulirane, razen tega po novom načinu elektrogalvaniški pozlačene, z verižico, medaljonom itd. poprejš gold. 25, zdaj ena le po 10 gld. 20 kr.

1000 krasnih ur na kotvo iz srebro-nikla, na 15 rubinih, z emajliranim kazalom, za sekunde, kristalnim ploščatim steklom, poprejš gold. 21, zdaj ena le gold. 7.25, vse na sekunde repisirane.

1000 ur na vreteno, z izrezanim zaklopecem iz srebro-nikla, kristalnim ploščatim steklom, na 8 rubinih najnatanjšje repisirane, z verižico, medaljonom i zametnim stuisom, poprejš gold. 15, zdaj ena le gold. 5.00.

1000 ur na kotvo, iz čistega 13 lotnega srebra, po c. k. puncovnem uredu pregledane, na 15 rubinih, razen tega električno pozlačene, najnatanjšje regulirane. Te ure so poprejš stale 27 gold., zdaj pa stoje le gold. 13.40.

1000 Washington remontoir žepnih ur iz pravoga 13 i teškega srebra, po c. k. puncovnem uredu pregledane. Poročstvo se daje, da so najtočnije na sekunde repisirane, notranja sestava je iz nikla i teh ur ni treba nikoli popravljati. Taka ura je veljala poprejš gold. 35, zdaj pa se dobiva za neverjetno ceno 16 gold. Razen tega se dobiva z uro vred zastoj verižica, medaljon, etui iz zameta i ključ.

1000 pravih zlatih ur za gospo, na 10 rubinih, prej 40 gold., zdaj 20 gold.

1000 remontoir ur iz pravoga zlata za gospo ali gospo, prej 100 gold., zdaj 40 gold.

650 ur za zid z najlepšim emajliranim okvirom in bitnim kladivom, poprejš 6 gold. 75 kr.

650 ur budilnic z udarcom, ki prav dobro toče, najnatanjšje regulirane, tudi pripravne za mizno pisače; poprejš 12 gold., zdaj le 4 gold. 80 kr.

650 ur z nihalom v najlepši izdelani visoki gotiškej omari, navijajo se vsoih 8 dni, najtočnije na čas regulirane, izvrstno lepe i krasne. — Ker ima taka ura šo po 10 let dvojno vrednost, ne imela bi se v nobeni hiši pogrešati, posebno ker je taka res krasota sobi. Tako ura so doprejš veljale po 35 gold., zdaj pa izjemno le 15 gold. 75 kr.

Kadar se naročujeje ure z nihalom, treba je priložiti zagotovščino.

Napis:

RAZPRODAJA UR

urarnice **Ph. FROMMA**

Dunaj,

Rothenthurmstrasse, št. 9, partere.

Dedič Karasinskih jantarskih nahajališč čestitajo si naznanjati svojim kupovalcem, da so valed bogatih najdeb v svojih jamah ceno jantarja za 80% znižali.

S to čudovito nizko ceno upajo ohraniti dobro ime naravnemu jantarju, kateremu ga spodknupejo nič vredne i zdravju akodjive ponaredbe. — Cene iz

garantiranega naravnega jantarja izdelanih cigarnih-cev, močnih, v krasnih okvirih.

St. Cat.	gld.	gld.
I. 12 dolge poprejš 15, zdaj le 3.	—	—
II. 10 " " " 12 " " 4.	—	—
III. 9 " " " 10 " " 3.	—	—
IV. 8 " " " 8 " " 2.50	—	—
V. 7 " " " 6 " " 2.	—	—
VI. 6 " " " 5 " " 1.50	—	—

Cigarne-cevke, tanjke

St. Cat.	gld.	gld.
I. 10 dolge poprejš 15, zdaj le 3.	—	—
II. 9 " " " 10 " " 2.50	—	—
III. 8 " " " 8 " " 2.	—	—
IV. 7 " " " 6 " " 1.50	—	—
V. 6 " " " 5 " " 1.20	—	—

Za zgoraj omenjene cene smo odgovorni štiri tedne od dneva tega oznanila, pridržujemo pa si, da utegnemo potem cene povišati.

Naroča naj ce pri našem pooblaščenem gosp.

W. Henn na Dunaju,

X. Bez., Dampfgasse it 11. 6 4
Naravna velikost 10 Cent. dolge cigarne-cevke.
Posiljate se vrše proti poslani naročnini ali poročtji.

Tisk. Sinovah K. Amati v Trstu.